

Prav toliko je kataloško obdelanih čipk iz Raume, mesta na zahodni obali Finske, ki se ponaša z bogato dediščino izdelave klekljanih čipk. Prispevek o raumski čipki je napisala **Miina Jokela**, kustosinja Muzeja Rauma. Spregovori o zgodovinskem razvoju klekljarske dejavnosti in njenem pomenu za kraj; v okviru zgodovinske razprave je vključila tudi vprašanje izvora in uporabe raumske čipke. Podobno kot Idrija in Gorica, se tudi Rauma ponaša s tematskimi prireditvami in izobraževalnimi centri, ki védenje o lokalni dejavnosti in znanje čipkarskih tehnik in vzorcev sistematično posredujejo novim generacijam.

Janja Žagar

**Point Groud Lace = Blonde = Point de Lille Spitze = Punto Antico = Pečna čipka = Ret-fi.** Italija, 2006, 159 str. : ilustr. (Projekt Sokrates - Gruntvig 2)

V okviru evropskih projektov Sokrates - Gruntvig 2, namenjenih izobraževanju in kulturi, se je povežalo nekaj institucij iz petih evropskih držav: Italije, Francije, Nemčije, Slovenije in Španije. Projekt so utemeljili na skupni temi čipk/čipkarstva in ga poimenovali *Lace a European Network*. V okviru tega projekta je nastala knjiga s skupnim angleškim naslovom *Point Groud Lace* in podnaslovi v vseh petih jezikih udeleženk. Gre za osredotočanje na vrsto klekljane čipke z mrežno osnovo, ki se je izdelovala v krajih udeleženih partneric.

V prvem poglavju se predstavljajo projektni koordinatorji in institucije – partnerice v projektu. Predstavitve v angleškem jeziku so kratke in navajajo njihove glavne dejavnosti in cilje. Čeprav gre za raznovrstne organizacije (upravno-administrativna institucija iz pokrajine Abruzzo v Italiji, ki med drugim organizira tudi učenje izdelovanja čipk, združenje čipkaric “Dentelles & Blondes Caen & Courseulles” iz Francije, “Forum Alte Spitze GbR” iz Nemčije, Čipkarska šola Idrija iz Slovenije ter založniška hiša Sanchez Aparisi S. L. iz Španije, ki izdaja tematske publikacije na temo čipk), jim je skupno to, da se intenzivno ukvarjajo s poučevanjem in izobraževanjem na področju čipk. Iz tega so verjetno izhajali bolj tehnično zasnovani cilji projekta. Za pričujočo publikacijo so udeleženke pripravile tudi historični pregled razvoja čipkarske dejavnosti v svojem lokalnem okolju in obravnavo lokalnih specifik, ugotovljenih za tehnike, vzorce, materiale in namembnosti. In seveda uveljavljenih imen: *čipke blonde* iz Caena v Franciji, *čipke point de lille* iz Libenaua in *klekljane čipke* iz Erzgebirga v Nemčiji, *klekljane čipke antico* iz *L'Aquila* v Italiji, *pečne čipke* iz Idrije v Sloveniji in *ret-fi* ali *arenys čipke* iz Katalonije v Španiji.

Slovenski prispevek, ki ga je napisala **Ivana Leskovec**, je v prvem delu namenjen razvoju idrijske klekljane čipke na sploh, v drugem delu pa opredeli še t. i. *pečno čipko*. Ta je primer klekljane stavljene metrske čipke in sodi glede na osnovo in motiv v skupino čipk *point ground* ali *lille*. O pečni čipki v slovenskem prostoru ni mnogo znanega, čeprav so se v 19. stoletju pogosto uporabljale kot okrasna obroba ženskih peč, te pa so veljale za

najbolj splošno žensko pokrivalo v Sloveniji vsaj do sedemdesetih let 19. stoletja. Večino védenja o pečnih čipkah v Sloveniji zato omogočajo muzejske zbirke peč, historično pa je najpomembnejša z letnico 1839 datirana vzorčna tabla iz Idrije s 15 primeri pečnih čipk s slovenskimi imeni. Tablo hrani Slovenski etnografski muzej v Ljubljani.

Vsi prispevki so šestjezični (!): angleški, francoski, nemški, italijanski, slovenski in španski besedilni stolpci potekajo vzporedno na dveh straneh, kar omogoča racionalno objavo slikovnega gradiva. Angleščina je za vse udeleženke tuj jezik, a nemalokrat se ugotavljajo razmerja med strokovnimi pojmi prek tega posredniškega jezika, ki hkrati odpira možnost posredovanja ugotovitev širšemu krogu bralcev, tudi tistim, ki ne razumejo nobenega od ostalih petih jezikov. Bogato slikovno gradivo omogoči tudi nestrokovnjakom ugotoviti razlike, a tudi podobnosti v oblikah čipk, med čipkarskimi pripomočki in v načinu izdelovanja.

Posebno poglavje je namenjeno izbranim vzorcem in risbam in je precej večjega pomena, kot bi se morda zdelo prvi hip – glede na to, da je vsaka udeleženka pripravila le po tri primerke čipk. Pomen tega poglavja je v rekonstrukciji pozabljenih znanj. Nekatere čipkarske tehnike so namreč zapadle v pozabo, naš čas pa želi pozabljeno znanje v zvezi s tem rekonstruirati. Seveda bi bilo dosti lažje, če ga ne bi bilo potrebno izumljati na novo, ker bi se s prenašanjem iz generacije v generacijo ohranilo neposredno. Ker pa se to ni zgodilo – zagotovo to velja za Slovenijo – se je nekaj prizadevnih učiteljic klekljanja iz Čipkarske šole Idrija prav v okviru tega projekta lotilo zahtevne naloge rekonstrukcije tehnike in znanja, pri čemer so računale na pomoč sodelujočih iz drugih dežel. In jim je uspelo. Iz treh vzorcev pečnih čipk iz prve polovice 19. stol. (dva vzorca sta z že omenjene vzorčne table iz leta 1839, eden pa s sočasne obrobe ženske peče, oboje hrani Slovenski etnografski muzej v Ljubljani) so s pomočjo vizualne dekompozicije vzorca in sodobnega načina zapisovanja oblikovale tehnični načrt (**Irma Pervanje**) in po njem – kot neke vrste preveritev – izdelale rekonstruiran vzorec čipke (**Stana Freljih**). Na novo pridobljeno znanje bodo nedvomno posredovale svojim učenkam in učencem in tako uresničevale svoje primarno poslanstvo. Hkrati pa so upravičile smiselnost tovrstnih projektov. Nekaj podobnega se je po vsej verjetnosti dogajalo tudi pri drugih udeleženkah, zato je verjetno, da bodo tudi drugod projektni rezultati doživeli svoj pravi odmev v izobraževalnih procesih.

Knjigo zaključuje šestjezični slovarček osnovnih tehničnih izrazov.

*Janja Žagar*

---

**Andreja Brancelj Bednaršek, Leon Gregorčič, Anita Matkovič, Alenka Misja:**  
**Zdravo! : sto let belokranjskega sokolstva.** Metlika: Belokranjski muzej, 2007, 116  
str. : ilustr. (Zbirka Belokranjska dediščina; 3)

V knjižni zbirki Belokranjska dediščina, ki jo izdaja Belokranjski muzej v Metliki, je izšla nova publikacija. Prva v tej seriji z naslovom Belokranjske pisanice avtorice Andreje